

skal jeg ikke gaae nærmere ind paa, og jeg skal blot med Hensyn dertil bemærke, at jeg troer, at selv en saa varm Ven af de jydskke Baner som det ærede Medlem her i min Nærhed (Sessen) vil indrømme, at de ikke let ville forrente sig fuldstændigt; thi han talte vel i meget gunstige Udtryk om, hvad der vilde opnaaes, men senere kom han dog ikke videre end til en Rente af $1\frac{1}{2}$ pCt. — jeg troer, at det var det, som det ærede Medlem blev staaende ved, — og det er dog noget lavt; derved kunne vi ikke berørlige os.

Blandt de andre Argumenter, der ere fremkomne, og som jeg vil tillægge en meget større Betydning, eller dog en saadan Betydning, at jeg troer det rigtigt at dvæle derved paa dette noget fremrykkede Standpunkt, er der et, som er mødt mig mange Gange, men som jeg hidtil ikke har taget tilstrækkeligt i Betragtning. Man har fra flere Sider nævnet Landeveiene som Noget, der paa det Bestemteste viste, at det ikke kunde forholde sig ganske rigtigt med de anstillede nationaloconomiske Betragtninger, thi i dem havde vi jo et Exempel paa, at Staten havde givet et Communicationsmiddel uden at fordrø nogen Betaling derfor. Jeg skal for det Første, idet jeg altsaa nu tager fat paa dette Argument, som jeg hidtil har ladet ligge, men som begynder ligesom at genere mig, bede bemærket, at det i alt Fald dog ikke i og for sig er nogen fuldkommen god Bogst, naar man har gjort Noget, som ikke er rigtigt, da at sige, at man saa ogsaa kan gjøre noget Andet, der er urigtigt, og man maatte altsaa i hvert Fald først bevise, at det var rigtigt, at Staten havde anlagt Landeveie uden deraf at have en tilsvarende Indtægt. Dette skal jeg imidlertid ganske lade ligge, idet jeg skal gjøre opmærksom paa, at det slet ikke er Tilfældet. Landeveiene ere jo hos os ikke nogen Statsinstitution, og det er altsaa beshynderligt just at ville fremhæve dem; Landeveiene ere slet ikke Noget, som Staten giver sig af med. Hertil vil man nu maaskee sige, at det har Staten dog gjort lige indtil forrige Aar. Dertil vil jeg saa atter bemærke, at dette er en stor Misforstaaelse, hvori rigtignok, saavidt jeg skjønner, overmaade Mange have gjort sig skyldige. Nei, det har Staten ikke gjort. Det var en særlig Kasse,

Beikassen, der sørgede for Hovedlandveiene, og den havde sine Indtægter paa en ganske særlig Maade og var aldeles adskilt fra Statskassen, fra hvilken den dog naturligviis kunde modtage Forstøb, som alt Andet kan modtage Forstøb, f. Ex. Havneklaffer osv. Denne Kasse var det, der paatog sig at ubrede de med Beivæsenet forbundne Udgifter, men disse repareredes paa en ganske særlig Klasse af Medborgere, som man antog havde en ganske særlig Interesse i, at Landveiene holdtes istand, og de repareredes atter paa en ganske særlig Maade efter de forskjellige locale Forhold, saaledes at man fortrinsviis søgte sin Betaling der, hvor Landveiene fortrinsviis skulde gjøre Nytte. Selve dette Forhold kan derfor slet ikke faae nogen Application i nærværende Tilfælde. Men jeg skal derhos nu fremhæve det, som efter min Mening er det Afgjørende, og jeg vil da bede de ærede Medlemmer om atter at følge mig i et ganske lille Tankeexperiment. Man har opgivet at faae nogen directe Betaling ind for Landveiene, og det vistnok med fuldkommen Frie, thi jeg indseer ikke, at det paa nogen Maade vilde kunne ordnes retfærdigt. Enhver vil nok see, at det vilde være umuligt paa en retfærdig Maade at faae de Folk, som høre med deres egen Befordring paa Landveiene, til at give den Betaling, som Landveienes Nytte for dem i og for sig kunde gjøre rimelig. Den ene Vogn kan jo ikke skjælnes fra den anden, og den, hvorpaa der var 10 Personer, burde dog egentlig betale mere end den, hvorpaa der kun var een, eller den, som havde en værdifuld Transport, betale mere end en anden, der ingen havde. Det vilde være urimeligt, hvis man paa denne Maade vilde søge at komme til Penge for Landveiene. Men jeg kommer nu til mit Tankeexperiment. Jeg forudsætter, at en Provinds anlægger et Landveisystem med en stor Landvei, som gennemskærer hele Provindsen, og som forgrener sig paa forskjellig Maade over den, og at den koster en Million, saa at den aarlige Udgift, som Provindsen har deraf, bliver 40,000 Rd., og at nu alle Folk høre paa denne Landvei. Sæt nu for et Dieblik, at vi ved enhver Tilgang, hvorfra Nogen kan komme ind paa denne Landvei, opstille Folk, som standse de Bei-